

Alþingi

Kirkjustræti
150 Reykjavík

Skagafjörður, 1. október 2026
nr. erindis 2609201 bbb

Á 211. fundi byggðarráðs sveitarfélagsins Skagafjarðar þann 1. október 2026 var neðangreint erindi til umræðu.

Umsagnarbeiðni; Frumvarp til sveitarstjórnarlaga

Svofelld bókun var gerð:

Umhverfis- og samgöngunefnd Alþingis sendir til umsagnar 5. mál, Sveitarstjórnarlög.

Frestur til að senda inn umsögn er til og með 1. október nk.

Byggðarráð Skagafjarðar fagnar heildarendurskoðun sveitarstjórnarlaga og þeim breytingum sem stuðla að skýrari stjórnsýslu, auknu gagnsæi og ábyrgri fjármálastjórn sveitarfélaga. Jákvætt er að komið hafi verið til móts við hluta fyrri ábendinga Skagafjarðar, meðal annars með rýmri heimild til að undanskilja tiltekna skuldir og skuldbindingar við útreikning skuldareglu og jafnvægisreglu.

Byggðasamlög og félög með ótakmarkaða ábyrgð sveitarfélaga, þar á meðal eignarhlutir í landshlutasamtökum, verði færð úr B-hluta í C-hluta reikningsskila. Í frumvarpinu er C-hluti skilgreindur sem félög með takmarkaða ábyrgð sem starfa á markaði, en sú skilgreining útilokar félög sem bera ótakmarkaða ábyrgð aðildarsveitarfélaga. Byggðarráð telur mikilvægt að þessi félög falli utan A- og B-hluta, þar sem núverandi flokkun í B-hluta sýnir ársreikning sveitarfélagsins. Þetta hefur áhrif á lykiltölur eins og handbært fé og veltufjármuni, og gefur ranga mynd af fjárhagslegri getu sveitarfélagsins til skuldasöfnunar og framkvæmda. Þrátt fyrir að þessi félög séu að mestu sjálfbær og rekin sjálfstætt, eru skuldbindingar þeirra teknar með í reikninginn, sem getur takmarkað fjárhagslegt svigrúm Skagafjarðar.

Byggðarráð leggur jafnframt áherslu á að tryggt verði að sveiflukenndir liðir, svo sem breytingar á lífeyrisskuldbindingum og fjármagnsliðum, skerði ekki með óeðlilegum hætti fjárhagslegt svigrúm sveitarfélaga. Þá telur byggðarráð nauðsynlegt að endurskoða 10% greiningarviðmiðið með hliðsjón af ólíkum aðstæðum sveitarfélaga.

Skagafjörður er landfræðilega víðfeðmt sveitarfélag með dreifða búsetu og fleiri en einn byggðarkjarna. Sveitarfélagið þarf því að halda úti þjónustu, mannvirkjum og öðrum innviðum á

stóru svæði óháð íbúafjölda eða fjölda þjónustutilvika á hverjum stað. Kostnaður við lögbundna þjónustu og nauðsynlega innviðauppbýggingu ræðst því ekki eingöngu af stærð íbúahóps heldur einnig af vegalengdum, fjölda starfsstöðva og nauðsynlegum viðbúnaði. Fast hlutfallslegt greiningarviðmið getur því haft óhófleg áhrif á sveitarfélög við þessar aðstæður og leitt til ítrekaðrar og ónauðsynlegrar stjórnsýslubyrði. Byggðarráð leggur því til að viðmiðið verði endurskoðað, til dæmis með hærra hlutfalli, lágmarksfjárhæð eða sérstökum undanþágum vegna lögbundinnar þjónustu og nauðsynlegra innviða í landfræðilega víðfeðmum sveitarfélögum með dreifða búsetu.

Byggðarráð gagnrýnir heimild ráðherra til að leggja stjórnvaldssektir á sveitarfélög eins og lagt er til í 131. gr. frumvarpsins. Slík heimild er verulega íþyngjandi, einkum þar sem önnur þvingunarúrræði eru þegar fyrir hendi, og getur raskað jafnvægi milli stjórnsýslustiga. Byggðarráð leggur til að heimildin verði felld brott eða afmörkuð mun skýrar með ríkum kröfum um meðalhóf, andmælarétt og málskot.

Loks leggur byggðarráð áherslu á að nýjar reglur um byggðasamlög, fjármálastefnu, kostnaðargreiningar, hagsmunaskráningu og upplýsingagjöf taki ekki gildi fyrr en nauðsynlegar reglugerðir og leiðbeiningar liggja fyrir og sveitarfélögum verði veittur raunhæfur aðlögunartími til að uppfæra allar afleiddar samþykktir og stefnur.

Byggðarráð beinir því til Alþingis að við endanlega afgreiðslu frumvarpsins verði tekið sérstakt tillit til landfræðilega víðfeðmra sveitarfélaga með dreifða búsetu og umfangsmikið svæðisbundið samstarf. Tryggja þarf ábyrga fjármálastjórn og vandaða stjórnsýslu án þess að takmarka óhóflega sjálfstjórn, fjárfestingargetu eða möguleika sveitarfélaga til að haga lögbundinni þjónustu með hagkvæmum og staðbundnum hætti.

Þessi afgreiðsla byggðarráðs tilkynnist hér með.

Virðingarfyllt,
f.h. byggðarráðs Skagafjarðar

Baldur Hrafn Björnsson
sviðsstjóri stjórnsýslu- og fjármálasviðs

 Rafræn skilríki

Undirritað af: Baldur Hrafn Björnsson

Kennitala: 1502866039

Tími: 01.10.2026 20:30

Undirrita skjal úr OneCRM